

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknek, körjegyzőknek és tanítóknak 8 kor. **Egyes szám ára 20 fillér.**

Felölös szerkesztő és lapfőigazgató:

Dr. Tóth János.

Társzerkesztő: **Dr. Franciscy Lajos.**

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. szám.

Hirdetési árak: Egy háromhasábos petitsor ára 16 fill. Több-szori közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szög 4 kor., minden további szó 4 fill.

A szövetkezetek akadályai Nyitra-megyében.

A képviselőház új ülészakának megnyitását követő mozgalmas hétnek érdekes politikai eseményei között, majdnem észrevétlenül folyt le az országos magyar Gazdaszövetségnek és a Hangyának f. hó 18-án tartott együttes választmányi ülése, melynek lefolyása pedig, különösen reánk, Nyitramegyeiekre nézve nagyon érdekes és tanulságos.

Az ülésen a szövetkezeti ügynek három lelkes bajnoka szólalt fel Nyitramegyéből Emőd József, Bieliczy Jusztin és Sándorffy Nándor. Mind a hárman szóba hozták a szövetkezetek akadályait, melyek Nyitramegyében nem csak számosak, hanem ezenkívül még egészen sajátos jelleget is öltének magukra. A míg mindenütt, a hol eddig szövetkezetek alakításával foglalkoztak, a vezetőknek kemény munkát kellett végezniök a nép nembánomsága, az intelligens elemek hiánya és a szövetkezeti versenytől féltő szatócsok, vagy pénzintézetek rosszakaratú fondorlatai miatt, addig Nyitramegyében a szövetkezeti szervezés elé még a hatósági közegek is képzelhetetlen akadályokat gördítenek.

Megdöbbenve hallgatta a választmány Emőd József és Sándorffy Nándor felszólalásait, a kik konkrét adatokkal mutattak rá arra a sok nehézségre és visszafordításra, melyeket különösen az italmérési engedélyek kiadása körül tapasztaltak. A pénzügyi közegek bizonyos tervszerűséggel dolgoznak azon, hogy a fogyasztási szövetkezeteket tönkre tegyék. Sándorffy Nándor egyebek között felemlítette, hogy midőn ő községében szövetkezetet alakított, igyekezett annak italmérési engedélyt szerezni, de azzal utasították el a kérését, hogy a szövetkezet, mint erkölcsi testület, italmérési engedélyt nem kaphat.

Ilyen és hasonló ürügyek sokkal bádarábbak, semhogy azokat tudatlanságnak, a törvény nem ismerésének, vagy téves magyarázatának lehetne tulajdonítani. A mely hatósági közeg olyan állítást megkockáztat, hogy a szövetkezet, mint erkölcsi testület, italmérési engedélyt nem nyerhet, arról nyilvánvaló, hogy csak el akarja ütni a kérvényt minden áron, ha kell a törvényben gyökeredző jognak egyenes megsértésével is.

A választmány tisztában volt azzal, a mit különben Sándorffy is hangsúlyozott, hogy a pénzügyi hatóságoknak a szövetkezetekkel szemben tanúsított ma-

gatartása arra az ellenséges áramlatra vezethető vissza, mely a szövetkezetek ellen a pénzügyi miniszteriumban uralkodik. Azért midőn a választmány megdöbbenéssel tudomásul vette, hogy Nyitramegye területén a különböző hatóságok a szövetkezetek terjedését nem csak rossz szemmel nézik, hanem azoknak működése elé még minden néven nevezendő akadályokat is gördítenek, egyúttal felkérte az elnökséget, hogy valamely alkalmas módon ezen eljárásokat a miniszternek tudomására hozza és orvoslást szerezni igyekezzék.

Ha ez nem sikerülne, akkor — a választmány határozata szerint — a Szövetség egyik tagja a képviselőházban interpelláció alakjában hozza fel ezen sérelmeket.

Tekintélyes férfiak hozták meg ezt a határozatot, gazdátársadalmunk kitünőségei, kiknek szava kell, hogy nyomatékkal essék a közvélemény mérlegébe. A gyűlésen maga Károlyi Sándor gróf elnökölt, a fentebbi határozatra vonatkozó indítványt pedig Bujanovics Sándor terjesztette elő Széchenyi Imre gróf és mások hozzászólása után. Éppen azon nyomatéknál fogva, melylyel ily férfiak egyértelmű határozata bír, a határozat okát képező jelenséget, a nyitramegyei

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCÁJA.

Ezer év múlva.

— Igaz történet Abukazemtől. —

Gyakran gondolkodtam azon, hogy milyen furcsa szokás az, hogy férfúnak kell megkérni a nő kezét. Tisztességes fiatal ember, a ki elvégezvén tanulmányait, biztosította jövőjét, ha nő-sülni akar, neki kell kérni, koldulni a tehetetlen leánynál, a ki nem állhatna meg e világon, ha nincs férfi kéz, mely oltalmazza, ha nincs férfi fej, mely szükségleteiről gondoskodik. Hát nem felfordított világ ez?! Hiszen a férfit becsülni kellene és gyenge, tehetetlen lányoknak kellene őt kérni, neki hizelegni, neki udvarolni, és őt megkérni, hogy válasszon közülök egyet hű utitársul ez életben és gondoskodjék annak jövőjéről. Mert hát annak kell kérni, aki nem ön-álló, a kinek szüksége van segítségre és oltalomra, nem pedig annak, a ki a segítséget és az oltalmat nyújtja.

Hát én meg vagyok győződve, hogy előbb-utóbb az emberiség be fogja látni, hogy téves uton van, és hogy minden a kellő logikai rendbe fog jönni.

Nem kételkedem, hogy ezer év múlva az emberiség tudni sem fogja, hogy valaha észszerűtlen szokás uralkodott, hogy férfi kérte a nő kezét: akkorára minden saját rendjében lesz és a férfi elvégezvén tanulmányait, várni fog, hogy a nők hogyan fognak versenyezni, hogy megnyerjék tetszését és kezét.

Meg vagyok győződve és kész vagyok fogadni, hogy ezer év múlva ez így lesz.

Akkor természetesen a regények és az elbeszélések szintén másképp lesznek írva, lesz bennük logika, és a mostani költészet női szerepei a férfiakra fognak átmenni és megfordítva.

Én már elkészítettem ilyen elbeszélést, és szeretném ezer év múlva kinyomatni, csak hogy félek, hogy akkorára hosszú útra megyek el és kéziratom elvész, a honorárium eleshetik, s azért elhatároztam magam, hogy nem várok ezer esztendőig. Külömben nem első dolgom lesz ez, mit idő előtt nyomtatnak. Ma is a lapokban számtalan elbeszélés és költemény jelenik meg, melyeknek bizony ezer esztendőig is kellene várni, míg megérnek.

Im az elbeszélés!

* * *

Ujvidék Rozmaring utcájában, éppen az egyetemmel átellenben, saját négyemeletes házában lakik nyugdíjazott elemi iskolai tanító Tedics István. Teljes tizenöt esztendőig szolgálta önfeláldozóan a népoktatás ügyét, a miért is az államtól tízezer korona nyugdíjat kapott, a mit ő teljes mértékben meg is érdemelt.

Volt neje, Ilona, a ki tiszta szeretetből vitte el őt, és egyetlen fia, a ki épen elvégezte a politechnikát és az ujvideki földalatti elektromos vasut felügyelőjévé lőn.

A fiatal Tedics Aladár ritkaszepségű ember volt: termete kifogástalan, arca arányos, piros, haja és szemöldöke barna, fogai gyöngysor — szóval úgy nézett ki, mint a hogy a nőket festették régi időkben, a mikor még szépség szerint becsülték. Mikor végig ment az utcán valamennyi kisasszony megállt és utána nézett: egyik-másik, kinek szerencséje volt már hozzá, hozzája szegődött, engedelmet kért, hogy elkísérhesse, s aztán udvarolt neki élet és halálra.

Legtöbbit forgolódott körülötte Smilkics Teréz. Mindenkinek feltűnt, hogy ezek a ketten gyakran találkoznak. Teréz lánya volt Smilkics Dezsőnek, az ujvideki egyetem történelem tanárának.

Dezső tanár nagyon jó viszonyban volt Ala-

hatósági közegeknek a szövetkezetekkel szemben tanúsított eljárását, igen aggasztó tünetnek kell tartanunk. Komoly veszélynek kell fenyegetnie a nyitrai szövetkezeteket, ha olyan nagytekintélyű testület, mint az országos Gazdaszövetség, indíttatva érzi magát arra, hogy ezen szövetkezetek érdekében erős védelmi eszközökhöz nyúljon.

Midőn ezt szomorúan konstatálni kénytelenek vagyunk, önkéntelenül kérdezzük, hazafias dolog-e, éppen Nyitra megyében a szövetkezetek fejlődését gátolni, azoknak működése és gyarapodása elé akadályokat gördíteni? Nem kérdezzük emberséges, a felebaráti szeretet nagy elvével egyező dolog-e, hanem csak azt, hazafias-e?

A Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület, mely ezidő szerint teljesen liberális vezetés alatt áll, ez évi jelentésében azt mondja, hogy a nemzetiségi kérdés a Felvidéken nagyrészt semmi egyéb, mint gazdasági kérdés. Meglehet, hogy kissé túloz a F. M. K. E. elnöksége, midőn a gazdasági érdekek ápolásának a nemzetiségi bajok szanálásánál ilyen nagy fontosságot tulajdonít, de abban tagadhatatlanul igaza van, hogy a Felvidéken a gazdasági állapotok gyökeres gyógyítása nélkül a nemzetiségi kérdést kielégítően megoldani nem lehet.

Ámde a gazdasági állapotok gyógyításánál mindenütt az a legelső teendő, hogy a nyomorúságot megszüntessük, vagy legalább enyhítsük, a terjedő vagyontalanságnak gátat vessünk, a megélhetés terhein könnyítsünk, a népet a családságtól megóvjuk, az uzsora karmaiból kiragadjuk.

Erre törekeshetnek a hitel- és még inkább a fogyasztási szövetkezetek, melyek a népnek az élelmi cikkek beszerzését megkönnyítik, azt takarékosághoz szoktatják, tisztos haszonhoz is juttatják,

dár atyjával, ebéd után gyakran elment hozzá pohár friss vízre és beszélt neki különféle dolgokról. Legszívesebben beszélt azonban régi szokásokról, és István szívesen halgatta őt, ambar sok dolog mesének tűnt fel neki, a mire az öreg tanár bosszankodott, mert amit mondott, arról ő tanulmányai folyamán meggyőződést szerzett.

Egyszer ebéd után következő párbeszéd folyt le közöttük:

— Kedves István! Látod mi most ebéd után össze szoktunk jönni pohár friss vízre; valamikor az másképp volt. Valamikor a jó barátok összejöttek és ittak egy bizonyos italt, mely az ember eszt elhomályosította — ők ezt az italt bornak nevezték, — és mikor sokat ittak belőle veszekedni kezdtek, elveszítették az egyensúlyt, és azt sem tudták, hogy mit tesznek.

— És miért tették azt?

— Az igazat mondva, azt sehol sem találhattam a könyvekben. Egyszerűen azért, mert kedvük telt benne...

— Kedvük...? Hogy veszekedjenek és elhomályosítsák az eszüket?

A tanár kicsit zavarba jött és folytatá:

— És még ittak valamit ebéd után. Fekete folyadékot, melytől az ember szíve hevesen vert és az ember izgatottá lón.

a kizsákmányolás ellen megvédik és az anyagi élet érdekeiről való okos gondoskodásra megtanítják. De csak fél munkát végeznek a szövetkezetek mindaddig, a míg nem veszik kezökbe az italmérést, mely nélkül népünket sem a szövetkezeti bolthoz hozzá szoktatni, sem az anyagi károsodástól megóvni nem sikerülhet.

Az italmérés a szövetkezetekre nézve életkérdés. És mindenki, a ki a szövetkezeteket az italmérés jogának elnyerésében akadályozza, egyenesen a szövetkezetek ellen dolgozik, közreműködik ahhoz az anyagi romláshoz, melyet az uzsora és a családság hoz a népre. Ez pedig nem csak inhumánus dolog, hanem hazaellenes véték is. Kétszeres véték az, itt a Felvidéken, a hol az anyagi jólét a legerősebb kötelék, mely a népet a haza rögéhez, s ezzel a haza szeretetéhez köti.

Miniszter és magán ember. Országos körű érdekességet nyert a III. katolikus nagygyűlést közvetlenül követő parlamenti ülés, melyen az Ugron-pártnak egyik bátor tagja, az agilis Hellebronth Géza kérdést intézett a kormányhoz aziránt, hogy miért nem vett részt a kormányban egyetlen katolikus tagja sem a katolikus nagygyűlésen, különösen a pápa Ó szentsége tiszteletére rendezett hódolati ünnepélyen?

Maga az interpelláció és az arra adott miniszterelnöki válasz sokkal ismeretesebbek, mint sem hogy azoknak a tartalmát taglalnunk kellene. Van azonban a miniszterelnök válaszában egy kijelentés, melyet minél többen rögzítenek meg, annál jobb, mert fényt vet az a liberalizmus írségére és következetlenségére. Azt mondta Széll Kalmán, hogy „a katolikus nagygyűlés, bármily díszes lett legyen is, csak magánosok gyülekezése volt, a kik tehát abban részt vettek, mint magánemberek vettek részt, én és minisztertársaim pedig jelenleg nem vagyunk magánemberek, ennélfogva nekünk oda állásunknál fogva nem lehetett elmennünk“.

Hogy a vizeppet elnyeli a tenger, azt tudjuk; de hogy a miniszteri állás elnyeli a miniszternek magánemberi jellegét, ez liberális theória, melyet azonban a liberális miniszterek csak spa-

nyol fal gyanánt állítottak fel a végből, hogy elbujhassanak mögötte valahányszor valamely társadalmi mozgalomban, vagy manifesztációban való részvételük feszélyezhetné őket. Feszélyezi pedig őket egyetlen egy dolog, a katolikus társadalmi mozgalmakban való részvétel. Példájok után indulva az összes hivatalos alkalmazottak, különösen az előkelőbb állásúak mind, kevés kivétellel érzik ennek a feszélyeztetésnek a hatását.

Nem vonjuk kétségbe, hogy a minisztert az ő hivatalos állása sok dologban feszélyezi, mozgását olyan korlátokkal veszi körül, minők az egyszerű magánembert nem szoríthatják. Lehetetlen az például, hogy egy miniszter pártpolitikai agitációt fejtsen ki, felekezeteknek egymás ellen való küzdelmeiben részt vegyen, vagy hogy orfeumokat látogasson és orfeum énekesnőkkel ország-világ szeme láttára bizalmas összeköttetéseket tartson fenn. Eyny szabadságot egy miniszter nem engedhet meg magának, mert azzal felkorbácsolná a párt- vagy felekezeti szenvedélyeket, közmegegyezést és közbotrányt okozna.

De hogy miért nem vehetné ki egy miniszter az ő részét a társadalomnak azon érdeklődéséből, melyet az a vallási élet iránt tanúsít, miért nem nyilváníthatná meg egy miniszter az ő érzelmeit, vallási meggyőződését egy olyan gyülekezésben, a hol minden politikai vonatkozástól eltekintve, saját egyházának hitvallási és erkölcsi érdekeiről, társadalmi feladatairól tanácskoznak, és végül miért nem fejezhetné ki egy miniszter az ő személyes megjelenésével hódolatát egyházának feje iránt: ezek olyan kérdések, melyekre a liberális rabulisztikának azzal az elvével, hogy a miniszter nem magánember, megfelelni nem lehet.

Sőt éppen mint magánembernek van helye a miniszternek az ilyen tanácskozásokon és ünnepélyeken, melyek mivel családi jelleggel bírnak, az összes résztvevőket nem a hivatalos állami közelet, hanem a társadalmi magánélet minőségében mutatják be.

Azért csak azt mondjuk, hogy a katolikus nagygyűlésen való részvételhez nem kívántott volna a kormány katolikus tagjai részéről egy szemernyivel sem több a „magánemberségből“, mint a mennyi szükséges volt ahhoz, hogy ezek az urak a Zion-egylet ülésén megjelenhessenek, melyen annak idején nagy áhitattal részt vettek. Hanem hát a liberalizmus, mint kozmopolita szellemű kormányrendszer jobban rokonszenvez a zionizmussal, mint a magyar államot megalkotó és fentartó katolicizmussal.

— S mire való volt az?

— Az volt a szokás. Az italt kávénak nevezték.

A jó István csóválta fejét és sajnálta az akkor élő embereket.

Mig így beszélgettek, egyszerre csak Aladár bent terem. Haza jött sétáról, a melyen jól mulatott Teréz kisasszonnyal. Látszik, hogy a mulatság tetszett neki, mert mosolygott és jó kedvű volt.

Az öreg tanár fürkésző tekintetet vetett rá. Leányára gondolt; már ideje, hogy férjhez adja; neje előtt már többször említette, hogy Aladár jó „parti“ volna, s azért elhatározta, hogy megkéri őt szüleitől leánya számára.

— Hol voltál Aladár? — kérde őt Dezső tanár.

— Kicsit sétáltam, s most dolgozni megyek.

— Látod, öcsém, régen nem így csináltak a fiatal emberek.

— Nos, mit csináltak azok?

— Régen a fiatal ember, alig megebédelt, elment kávéházba.

— Kávéházba? Mi az?

— Az nagy terem volt, melyben összejöttek az emberek, ittak kávé, melyről épen imént

beszéltem atyádnak, és kártyáztak és billiárdoztak. Tudok, mi a kártya és billiárd?

— A hírét sem hallottam.

— A kártya az olyan tarka papirosokból állott, a melyekkel aztán, mint most kis gyermekeink teszik, játszottak komoly férfiak is, és sok pénzt veszítettek rajta. Billiárd megint zöld posztóval bevont nagy asztal volt, a melyen aztán nagy botokkal valami golyókat kergettek az emberek.

— És az embereknek nem volt akkor más dolguk csak játszani és sok pénzt veszíteni, melyen szegényeknek kenyeret és ruhát lehetett volna venni?

— Fiam, akkor olyan szokás volt, akkor sok ember szemében a munka szegény volt, szegényekkel pedig vajmi kevesen törődtek.

Az öreg tanár megnézte az óraját, mely fél tizenegyet mutatott, és szólt:

— Ideje, hogy előadásra menjek. Az órától valami eszembe jött. Régen az emberek a napot huszonnégy órára osztották fel ugyan, mint most, csak hogy számítottak csak tizenkettőig, aztán újra egyen kezdtek a számítást. Ha valaki például azt mondta: hat órákor, nem lehetett tudni reggel-e vagy este, mert minden óra egy napban kétszer fordult elő.

Az érsekújváriak felebbezése.

Az érsekújvári gimnázium általunk szellőztetett ügye felebbezés folytán f. hó 29-én a megyei közgyűlés elé kerül. Mint t. olvasóink emlékeznek, arról van szó a többi közt, hogy az érsekújvári községi *katholikus* gimnáziumban jelenleg egy apostszta pap is tanít, kit mint katolikus szerzetest fogadott fel a város, s ki időközben odahagyva egyházi rendjét, hitehagyott lett.

Az érsekújvári nem mindenki előtt érthető különös viszonyok mellett tovább is megmaradt a katedrán a katolikus tanulók hitének megingatására. Ezeket a dolgokat nem mindenki érti. Érsekújvár nagy többségében keresztény gondolkodású polgársága olyan képviselő testület alatt nyög, mely még az előbbi nembánom kor-szak szülöttje.

Hogy az érsekújvári gimnázium katolikus jellegű, s hogy ennél fogva ott hitehagyott papnak semmi helye nem lehet, misem bizonyítja jobban, mint maguk az érsekújváriak, akik 1832-ben I. Ferenc császárhoz kérvényt intéztek, melyben folyamodtak, hogy az elemi iskolához, valamint a fenálló I. gimn. osztályhoz még három osztályt engedélyezzen, vagyis az iskolát teljes algimnáziummá fejleszteni engedje.

A költségek fedezésére pedig az újváriak következő kijelentést tesznek:

„Quemadmodum hactenus erectionem, instructionem et conservationem, Docentium item in trivialibus scholis, nec non prima Grammaticae classe (mely t. i. akkor már megvolt. Szerk.) ex ordinariis oppidi nostri olim per piae Reminiscendae Archiepiscopos largiter collatis proventibus supportantur, ita ex usdem proventibus penes fidelem ac solertem eorundem administrationem in inducendo gymnasio, minore quoque Docentium solutionem supportaturi sumus ita, ut non solum in altissimum aerarium regium aut Fundum Studiorum, sed neque in concives nostros ullum onus exinde redimaturum sit.“ (Az eredeti szöveg lenyomatva az érsekújvári főgimn. 1895/6. értesítőjében, 6-7. lapon. Szerk.)

Adjuk a szövegnek az értesítő szerinti „szabad“ fordítását is:

„Valamint idáig a felállítás felszerelést és fentartást az elemi iskolában, nem különben az első grammatikai osztály benn működő tanítók fizetését a város rendes és (!) a boldog emlékeztető érsek békességéből fedezték, úgy ezen híven és pontosan kezelt jövedelmekből a felállítandó kis gimnázium tanítóinak fizetését is fedezni fogjuk, úgy hogy nem csak a magas királyi kincstár vagy a tanulmányi alap, de még polgártársainkra sem fog hátrahagyni bármilyen teher se.“

Aki a latin szöveget összehasonlítja a „szabad“ fordítását is:

— Milyen időszámítás volt az?

— Hm, akkor olyan szokás volt. Azonban mennem kell.

Az öreg tanár még egy pohár vizet ivott.

— Igazán, kitűnő forrás viz. Köszönöm, István, vendéglátásodat. Jöjj mielőbb, hogy barátságodat viszonzozzam.

Búcsút vett és elment.

Aladár dologhoz látott, atyja pedig elővette az ujságot, az nap 14. számát, mert a lapok óránként jelentek meg.

— No de kibeszélte magát az öreg professzor, még távol jártál. Azt gondolja hiszek neki. Mesebeszéd!

— Meglehet, hogy régi könyvekben így olvasta.

— Ugyan! Én csak úgy teszek, mintha hinnék neki, mert az örömet okoz neki. Képzeld csak, mit beszélt minap. Azt mondta, hogy régen az embereknek vas csöveik voltak, azokat tűzzel és ólomgolyókkal megtöltötték, melyeket aztán egymásba hajították: a kit az ólomgolyó eltalált, az halálra volt. A szerszámot puskának, és az öldöklést háborúnak nevezték. Hát ki hiheti ezt?

— No, ezt már én sem hiszem, mert hisz ezt még a vadak sem teszik, hogy tehetné azt

bad“ fordítással, az azonnal észreveszi, hogy úgy fordítani nem — szabad.

A magyar szövegből ugyanis azt is lehetne következtetni, hogy a gimnázium fentartatik a város rendes jövedelmeiből és az érsek békességéből. Pedig a latin szöveg az érsek békességéből. Tehát nem két forrást említ, mint a fordítás, hanem csak egyet.

Már most melyek azon jövedelmek, melyeket az érsek e címen a városnak átengedtek?

Rendelkezésünkre bocsátottak baráti kezek egy okmányt, melyekben e jövedelmek meglehetősen részletekkel elősorolják, és ez gróf Széchenyi György esztergomi érsek 1691. okt. 29. kelt adománylevele, melyben már akkor, tehát 1691-ben, az érsekújváriakat minden robot munkától felmenti és sör, bor, nemkülönbön pálinkaméresi jogot enged nekik okt. 1-étől jan. 1-éig, vagyis a regalejogok egy negyedrészt, azonkívül az elpusztult Leék, Gugh, Görög és Nyárhid falvakhoz tartozó falvak földjeinek szabad használatát.

A ki tudja, hogy mennyit jövedelmeznek ezen jogok mai nap, az nem lehet kétségben az iránt, hogy a gimnázium kiadásait nemcsak a négy osztályt, hanem jelen állapotában is a „boldog emlékeztető érsek békességéből“ lehet fedezni. S hogy az az ígéret, miszerint a polgárokat az iskolák újabb teherrel nem fogják illetni, alighanem beteljesedett is. Nem is számítjuk itt a gimnázium építése körül tett azon jelentékeny áldozatokat, melyekkel az érsek a város segítségére sietett.

Ha tehát Érsekújvár városa katolikus vagyomból fedezi iskolai kiadásait, s az intézet alapításától kezdve mai napig is katolikus jelleggel bír: nem szenved kétséget, hogy ott hitehagyott papnak tanítania nem szabad.

Azért figyelmeztetjük a vármegyei közgyűlést miszerint az érsekújvári felebbezésnek helyt adjanak, s a városi képviselő-testület határozatát megsemmisítsék.

További panaszuk, hogy főgimnáziumuknál helyettes tanári minőségben öt év óta alkalmazott alapvizsgázott tanár Barák Imre állására pályázat hirdettessék. Indítványuk megokolása teljesen törvényes alapon nyugszik, mert a vallás és közoktatásügyi magy. kir. miniszter 1901. június hónapban egyik rendeletével oda utasítja a város hatóságát, hogy Barák Imre, Király Uzor és Szabó István helyettes tanárok állására az 1901—1902. tanévre okvetlen pályázatot hirdessen. A város tanácsa a miniszteri magas rendelet ellenére Barák Imrét és Király Uzort ez idő szerint állásaikon meghagyja. (Király időközben távozott.)

azon indokolással: „mert velük a tanúgyhoz értő nagy közönség meg van elégedve, és nehogy az idegen elemek beözönlése által a gimnázium szellemi színvonala súlyedjen (?) de tartoznak 1901—1902. tanévben oklevelet szerezni.“ Barák Imre nem csak nem szerzett oklevelet, hanem a szakvizsgán el is bukott. A város tanácsa a mult év június havában hozott határozata ellenére azt kívánta, hogy indítványuk felett térjen a közgyűlés napirendre, a polgármester azon indokolásával, hogy Barákot azért üldözik, mert érsekújvári beuszult. Vajjon 5 év nem volt elég idő a diploma megszerzésére és a polgármester üldözést lát a miniszteri rendelet és saját tanácsa határozatának végrehajtásában? Hol itt a jog, törvény és igazság egyenlő mértéke, hol van ezen eljárás által főgimnáziumuk szellemi színvonala megóva? Kérjük tehát a vármegyei törvényhatóságot, hogy ne tartsa a törvénynek ezen szembeöltő módon való kijátszását, hanem utasítsa indítványuk értelmében Érsekújvár város tanácsát, hogy immár a magas miniszteri rendelet értelmében hirdessen pályázatot Barák Imre főgimn. helyettes-tanár állására.

Főispáni akció

a gazdasági munkás és cselédségély pénztár érdekében.

Dr. Kramolin Victor főispán igen helyes módot választott arra nézve, hogy az 1900. évi XVI. és az 1902. évi XIV. trezk. üdvös intézkedéseit az egész megye területén bevezesse és minél tágabb körökben ismertesse.

Felhívását mint közérdekűt alább közöljük annak daczára, hogy lapunk olvasói körében vannak az ügynek leghívatottabb vezetői, de azért a főispán még sem találta jónak ezt a hírlapi mozgató erőt is figyelembe részesíteni.

Az 1902. XVI. és az 1902. XIV. tcz. által szerzett országos gazdasági munkás- és cselédségélypénztár csak akkor fog rendelkezésének megfelelni, ha a legszélesebb körökben ismerni fogják, az érdekeltek önként tömegesen belépnek a tagok sorába s a gazdák cselédeiket beiratják a rendes tagok közé.

Ilyen fejlődésre csak akkor lehet számítani, ha az intézmény ismertetése és az érdekeltek buzdítása tekintetében a közigazgatás minden tényezője megteszi a maga elégedhetlen köteletségét.

Mint hogy az 1902. XIV. tc. a belépő tagoknak lényeges kedvezményt ad s a harmadik és negyedik csoportbeli tagság létesítése által a lehető legkisebb díjfértés mellett a segélybiztosításnak új módjait is lehetővé teszi; kétségtelen

ember, aki közel háromezer esztendeje hisz Krisztusban és az ő szent tanában.

— És még valamit beszélt a tanár. Tudom, hogy nevetni fogsz azon.

— Mi volt az?

— Azt mondta, hogy régen az ifjak kérték a leány kezét, nem pedig úgy, mint most.

Aladár elnevette magát, felkelt és az ablakhoz ment.

Az ablak előtt ép akkor elment Nikies Ilonka, kezében jegyzetekkel és írónnal.

— Jó napot, Aladár úr! — szolt és megállt az ablaknál.

Aladár könnyedén meghajtotta magát, elpirult és viszonzta a köszöntést.

— Hogy vagy, uram, egészséges vagy, jól mulatsz?

— Köszönöm, válaszolt Aladár szemérmesen. — És te hová mégy?

— Megyek az egyetemi könyvtárba olvasni. Ép a legérdekesebb helyen vagyok.

— Tán valami érdekfeszítő regény?

— Nem, regényeket nem olvasok. Most tanulmányozom a „Természettan alapelemei“-nek a harminczadik kötetét.

Aladárnak nagyon tetszett a komoly tanul-

mány. Ó Ilonkát az összes lányok közt, a kik udvaroltak neki, legtöbbször becsülte, komoly természetű miatt. Többször felsóhajtott: „Bárcsak megkérné a kezemet atyámtól!“

Aladár szerette ugyan Terézt is, hanem Ilonkát többre becsülte, mert remélte, hogy majd segítséget fog neki nyújtani hivatalos teendőinél. Teréz ellenben inkább költői természetű volt, szerette a regényeket és a költeményeket.

Teréz észrevette, hogy Aladár szivesebben társalog Ilonkával, mint vele és Ilonkának megint úgy látszott, hogy Aladár jobban mulat Teréz társaságában.

Ezt legjobban lehetett látni mulatság alkalmával.

Az ifjuság egy ily tavaszi kirándulást rendezett a közeli ligetben.

Szép társaság gyűlt össze: javakorbéli férfiak, elegáns hölgyek, ifjak ünnepi ruhában és — magától értetődik — fiatal leányok is, mert mind egyiknek volt valakije, a kiért szíve hevesebben vert.

Ott volt a szép Aladár szüleivel, az öreg tanár leányával és Ilonka is saját szüleivel.

Tedicsék letelepedtek egy árnyas helyen zsebszékeikre, a minőt mindenki magával hozott, és társaságukba belevonták az öreg tanárt is.

(Folyt. köv.)

előttem, miszerint az intézmény megismosodásának és fejlődésének kérdése első sorban a közigazgatás magatartásától függ; mert okos, tapasztalt, tudatos vezetés mellett az intézmény iránt felkeltheti és biztosíthatja a földművelők bizalmát és rokonszenvét.

Mivel pedig ennek az intézménynek megerősítése gazdasági és társadalmi szempontból egyaránt elsőrendűen fontos dolog, s úgy a hazai munkás viszonyok, mint különösen a gazdasági munkásoknak a külföldön, jelesen Olasz- és Oroszországban legutóbbi kitörésekre is került mozgalmak is arra figyelmeztetnek, hogy a földművelők érdekeiben már megalkotott intézmények megerősítésének munkájában idővesztégetes nélkül járjunk el; teljes joggal meg lehet követelni, hogy a munkásségely penztár érdekében a közigazgatás minden tényezője komolyan és kitartással teljesítse feladatait. Ez a feladat nem nehéz és épen nem lehetetlen. Eddig is nem egy közigazgatási tisztviselő olyan fényes eredményeket ért el, hogy működéséről csak a legteljesebb elismeréssel lehet megemlékezni. Azt azonban, hogy egyesek tetszése vagy hangulata legyen a működésben elhatározó, megengedni nem lehet, mert ebben a kérdésben kivétel nélkül mindenkinek teljesíteni kell kötelességét és ez alól sehol és senki semmiféle jogcímrel vagy ürügyvel ki nem vonhatja magát. A hol a nép bizalmatlan, meg kell nyerni bizalmát, a hol az intézmény ismeretlen, meg kell ismertetni; a hol nincs meg a takarékosági hajlam, fel kell ébreszteni, és a hol előszörre nem megy a dolog, elülről kell kezdeni, ha kell, minden nap.

Nem lehetetlen, hogy a magánbiztosító társulatok módjára ügynökök által könnyebben és hamarabb lehetne sikert elérni. Az intézmény szervezésében azonban az volt a miniszter célja, hogy a földművelőknek arról is tanúságot tegyünk, hogy a birtokosok és hatósági emberek, lelkészek, tanítók, orvosok, gazdatisztek stb. azok, a kik az ő jóvoltukért buzgólkodnak, így tehát ezek az ő bizalmukra, rokonszenvükre méltán érdemek. Ha tehát mégis ügynököket kellene valahol alkalmazni, az olyan ítélet lenne a közigazgatásra nézve, melyet a közvélemény előtt alig lehetne enyhíteni.

Hogy ezt kikerüljük és hogy közigazgatásunk összes szervei ez úgy fontosságához mért buzgalommal karolják fel a segélypenztár érdekében kifejtendő egységes és folytonos actionak elére óhajtok allani Uraságod közreműködésével az érdeklődést felkelteni és ébrentartani, a tevénytiket elismeréssel serkenteni, a közönyöseknek vagy elesüggedteket buzdítani és ha kell szigoruan feleletre vonni.

Igy reményem, hogy aránylag rövid idő alatt sikerre fogjuk vinni az ügyet, a melyre a kormány és törvényhozás is rendkívül nagy súlyt helyez. Működésében számíthat Uraságod teljes támogatására és így arra is, hogy az ügy érdekében kívánatos jutalmazások, kitüntetések stb. tekintetében tett előterjesztéseit mindenkor különös figyelemmel fogom fogadni.

Az összes teendők megbeszélése, az 1900. évi XVI. t. c. az 1902. évi XIV. t. c. továbbá végrehajtási rendelet tüzetes megismertetése céljából f. é. október 28-ikának d. u. 3 órákor a vármegyeház nagytermében értekezlet lesz, melyre Uraságodat azzal hívom meg, hogy addig a vonatkozó törvényeket és rendeleteket tanulmányozni és az értekezleten az egész akció sikeressé tétele céljából szükségesnek vélt észrevételeit előterjeszteni sziveskedjék. — Nyitrán, 1902. szeptember 30-án. Dr. Kramolin s. k. főispán.

Ujdonságok.

Az ellenzéki megyebizottsági tagok figyelmébe. A „Nyitrai megyei Ellenzék” t. tagjait van szerencsém f. hó 28-án (kedden) délután 5 órára szokott helyiségünkben, Nemcsék Ferenc nyitrai kanonok ur vendégszerető házában, tartandó értekezletre tisztelettel meghívni.

Gróf Hunyady László.

Egyházmegyei hír. A vallásalap kegyuraságához tartozó Riecsnica plebániái javada-

lomra kineveztetett Bauer Vencel, ugyanottani ideiglenes plebános-helyettes.

Személyi hírek. Értesülésünk szerint Lehoczky Kálmán v. b. t. t. a pozsonyi kir. tabla elnöke nem sokára — még ez év folyamán — nyugdíjaztatja magát. A tengerszem ügye annyira megartott az egészségének az ország közvéleménye előtt, hogy nagy nyugalomra van szüksége, melyet tőle senki sem fog irigyelni. — Utódjául Porubszky Jenő pozsonyi tanácselnököt és Lang Lajos miniszternek sógorát, Horváth Jenőt emlegetik, a ki Horváth Boldizsárnak fia.

Dr. Fratric Kálmán nyitrai gyakorló orvos letette a törvényszéki orvosi vizsgát. Dr. Fratric barátunkat ez alapon a kir. ügyész bejelentette végleges kinevezés végett a nyitrai fogházhoz orvossá.

Kinevezések. A szenici szolgabírói hivatalnál, Koch Sándor járási díjok lemondása folytán megüresedett állásra Sztavenyik Emil neveztetett ki. — Ujhelyi Jenő jegyzői irnok a krakováni és Vida Alajos jegyzői irnok a nagybéllici anyakönyvnel helyettesekül neveztettek ki.

Esküvő. Baross József budapesti bankhivatalnok, néhai Baross Gábor volt keresk. miniszter közeli rokona, ma esküszik örök hűséget özv. Parniczkyne szül. Kozmovszky Ilona úrnő bájos leányának, Eszternek, Nyitra-Ivánkán.

Nyitra vármegye közigazgatási bizottsága jövő havi ülését folyó évi november hó 11-én fogja megtartani.

Halálozás. Kőck szül. Sturez Teréz életének 77. évében f. hó 18-án, Nyitrán elhunyt.

Dr. Mally János f. Az esztergomi főkapitán saját, valamint a gyászoló rokonság nevében szomorú szívvel jelenti, hogy szeretett karsarsa méltóságos és főtisztelendő dr. Mally János ur, apostoli főjegyző és t. pápai kamarás, esztergomi kanonok, esztergom-szent-tamási és szent Jánosról nevezett zsámbéki címzetes prépost, sasvári főesperes, aranymisés, hittudor, a szász Ernőrend lovagja folyó október hó 19-én, délután 3 órákor, életének 73. évében hosszú betegség és a szentsegeknek felvétele után, lelkét Teremtőjének visszaadta. Az elhunytak mulandó teteme folyó október hó 21-én délután 3 órákor fog a főszekesyháza sírboltjában elhelyeztetni, és ünnepélyes gyászmissza pedig ugyanazon napon délelőtt 9 órákor fog ugyanazon főszekesyházaiban megtartani. Az örök világság fényeskedjék neki! Az elhunytak élettrajzi adatait a következőkben adjuk: Mally János született Szokolcán 1829. augusztus 26-án. Ugyanitt végezte elemi és gimnáziumi iskoláit, miután pedig felvételt az Esztergom főgyeházmege kebelebe, a pozsonyi Emericanumba ment. A bölcsészettudományok tanára, a teológiát Bécsben hallgatta. Áldozárrá szenteltetett 1852. szeptember 7-én. Miután egy ideig Selmecbányán káplankodott, 1856-ban a sz. Ágostonról nevezett bécsi felsőbb papnevelőintézetbe küldetett, a hol a hittudományok tudorává avattatott. 1858. szeptember 27-én a Pázmáneum tanulmányi felügyelője, majd tanár a Teréziánumban, 1882. év végén pápai kamarás s aligazgató lett. 1885-ben pozsonyi, 1888. február 12-én esztergomi kanonokká, 1889. december 20-án zsámbéki c. préposttá és 1892. november 5-én sasvári főesperessé neveztetett ki. 1864-ben megalapította az Erkölcösesen Mulattató Könyvtárt, 1866-ban pedig a Gazdasági és Iparkönyvtárt; az elsőben 6 kötet, az utóbbiban 3 füzet jelent meg. Egyik legjelentékenyebb munkája: Historia sacra antiqui Testamenti. Strigoni. 1890. Irt ezen fölül több cikket is. Széleskörű műveltsége, finom társalgási módora miatt rendkívül kedvelt volt a főúri körökben. Hosszabb ideig mint helyettes tanár is működött a bécsi egyetemen a bibliai tudományokból. Ezalatt óráadó tanára is volt Koburg Ferdinánd jelenlegi bolgár fejedelemnek is, ki nagy tisztelettel viseltetett egykori mestere iránt és midőn fejedelemmé lett ismételtén meghívta Szófiába.

A jegyzők köréből. Mőzer Mihály magyar-sooki és Szentmiklósy Szilárd tornóci segédjegyzők állásukról lemondtak, utóbbi Magyar-Sookon lett mint segédjegyző.

Tanító választások. Az érsekújvári róm. kath. iskolához Prudovits Ödön okl. tanító választott meg. — Strausz Olga okl. tanítónőt a vallás és közokt. miniszter a holicsi elemi iskolához nevezte ki.

Ősztündij adományozás. Jakubeczy Lajos segédjegyző a pozsonyi közigazgatási tanfolyam haligatójának a vármegyei tartalék-alapból 300 kor. ősztündij adományoztatott.

Főnöknő-változás. A nyitrai megyei köz-kórház volt főnöknőjét, Schrank Lidvina testvért előljárósága Grácba helyezte át, ahol egy gyermekmenhelynek a vezetését fogja átvenni. Az eltávozott főnöknő rövid nyitrai tartózkodása alatt annyi tanujelét adta hivatásszerű nemes buzgalma és szelid jóságának, kötelességeinek teljesítésében olyan lelkiismeretes pontosságot és odaadást tanúsított, hogy szintén sajnálhatják a távozását mindazok, kiknek vele emberbaráti szolgálatainak végzése közben érintkezni alkalmuk volt. Helyébe a gráci előljáróság Filó Veronika testvért nevezte ki Nagy-Kanizsáról, a ki e napokban foglalta el fontos állását. Az új főnöknő városunk szülőltje, itt is nevelkedett, s innét lépett be az irgalmas testvérek társaságába, a hol hosszabb ideig mint okleveles tanítónő működött, néhány év óta pedig a betegápolás terén fejt ki a keresztény irgalmasság áldásos tevékenységét. Ezt fogja folytatni új állásában is, a vármegyei köz-kórház betegápoló személyzete élén. Midőn őt e működési körben melegen üdvözljük, erőt és bőséges isteni segítséget kívánunk neki nehéz hivatása betöltéséhez!

A nemzetiségi bizottság f. hó 20-án ülést tartott, — az utolsót a törvényhatósági bizottságnak őszi közgyűlése előtt — melyen véglegesen megszövegezte a rendészeti szempontból teendő és a közgyűlés elé terjesztendő javaslatokat és megvitatta azt az álláspontot, melyet a bizottság a nemzetiségi törvény revíziója dolgában Pozsony megye ismeretes átirata kapcsán elfoglalt. A bizottságnak eddig végzett munkája két külön füzetben terjesztetik a közgyűlés elé, az egyik a népoktatásügyi, a másik a rendészeti javaslatokat foglalja magában. A népoktatásügyi füzet már megküldetett a törvényhatósági bizottság tagjainak, a hírlapoknak és megküldetik az országgyűlési képviselőknek is. A rendészeti füzet azonban technikai akadályok miatt lapunk zártakor jelent meg, de legkésőbb a közgyűlés napján fog a törvényhatósági bizottság tagjai között szétosztatni.

Adakozás a felsőbb leányiskolai ifjusági segélyező-alapra. (Folytatás.) Raskó Mária II. o. t. ivén adakoztak: Szaitl Arnoldné 1 kor., Recska Jánosné 1 kor., Raskó Timót 1 kor., Paschek Viktor 1 kor., Gutvill Adolf 1 kor., dr. Sztranzsny Izidor 1 kor., Freissberger Viktor 1 kor., Csernyák Rezső 1 kor., Friedländer Jakab 1 kor., Engel József 2 kor., Clair Vilmos 1 kor., Sulgan András 1 kor., Chemez Rezsőné 1 kor., Turesányi Mátyás 1 kor., Sztrela Vilma 1 kor., Kubinszky Károly 5 kor., N. N. 1 kor. = 22 kor. Bohunka Irén III. o. t. ivén: Bohunka Géza 2 kor., Bohunka Fanny 2 kor., Bohunka Irén 1 kor. = 5 kor. Biringer Adrián ivén: Biringer Mari 1 kor., Francini Dominica 1 kor., Vályi Lajosné 1 kor., Merkader Etelka 1 kor., Egy jóakaró 2 kor., Wollek Antonia 1 kor., Weigl Antal 1 kor., Biringer János 1 kor. = 9 kor. Horváth Stefánia ivén adakoztak: özv. Cserenyey Imrené 1 kor., R. B. 1 kor., Török Vincéné 1 kor., N. N. 1 kor., N. N. 1 kor., Mihálik József 10 kor., dr. Havel József 1 kor., X. Y. 2 kor., Horváth József 5 kor., Palásthy Vilmos 4 kor. = 27 kor. Az előbbi gyűjtéssel: 905 kor. 44 fil. Köszönettel nyugtázza dr. Dudek János igazgató.

Pályázatok. A lemondás folytán megüresedett komjáthi körorvosi állásra pályázni szándékozók közt felszerelt kérvényeiket folyó évi október hó 30-áig a nagysurányi főszolgabírói hivatalhoz nyújtsák be. Fizetés évi 1200 korona és a szabályrendeletileg megállapított díjak. A körlethez tartoznak Csornok, Felső és Alsó-Szöllős, Szent-Mihályúr, Gyarak, Martonfalva, Nagy és Kis-Kér községek Komjáthi székhelyi. A választás határnapjáról a pályázók értesítettnek fognak. A radosói körorvosi állásra pedig november hó 20-áig a holicsi főszolgabírónál nyújtandók be a kérvények. Fizetés 1200 kor., átalány 400 korona. A körhöz tartoznak Radosóc, Vleskovan, Vidován, Lopassó, Vészka, Oreszkó, Chropó, Kis-Kovaló, Szent-Istvánfalu, Coborfalu, Mokrihaj, Nagy-Príetrsd és Tövisfalu községek, székhely: Radosóc. Halottkémi és vágóhid-biztosi teendőket Radosóc és Vészka községekben köteles végezni. Magán-gyógyászat tartatására a jog hatósági uton beszerezhető. A pályázók a választás határnapjának kitézéséről külön fognak értesítettnek.

Gazdák figyelmébe. F. évi november havában a gazdasági tudósítók Budapesten kongresszust tartanak. A végrehajtó-bizottság a meghívókat a napokban küldi szét.

A sátoztábor lebontása. A jövő héten megkezdődnek a nyitrai honved sátoztábornak lebontási munkálatai. Epeletta, deszka, gerenda, tegla, tető-zerkezet, ajtók, ablakok és más minden-

emű anyagok kerülnek ott eladásra. Lebontatlan egész sátrak is fognak eladni.

Uj telefon-előfizetők. A nyitravárosi telefonhálózatba újabb beléptek előfizetőkül: Békei Fülöp, Megyeház-utca 58. sz. — Békei Fülöp, Zobor, 64. sz. — Halász Ferenc és Pál cigaretta-hüvelygyár, 79. sz. — Dr. Havas Armin, 93. sz. — Osztálymérnökség, 70. sz. — Pitzer és Hauser szálló, 86. sz. — Dr. Szulyovszky Dezső, Zobor, 87. sz. — Vámház, Erzsébet-ut 88. sz. — Vámház, Hidutca 89. sz. — Városi pénztár (vámellenőrzés) 90. sz. — Az előfizetők száma összesen 92. A régi számok közül egynéhány fel van eszerelve, azért a hívásnál nagyobb biztonság okáért jó lesz megnézni előbb a névsort.

Alispani jelentés. Markhot Gyula alispán terjedelmes jelentésben számol be az országgyűlés alkalmából a törvényhatósági bizottságnak a vármegye közállapotairól. A jelentésből kiemeljük a következőket: „Az országos nemzeti szövetség felkérése folytán az Amerikában élő magyarok nemzeti diszasszáljának költségére az alispán rendelkezésére álló segély összeg, terhére 50 koronát adományozott az alispán, minek folytán a megkereső szövetség a vármegye nevével ellátott zászló-zöveget küldött Amerikába, hogy az a zászló átadási ünnepén a zászló rudjába beveressék. — Az Amerikában felállítandó Kossuth-szobor talapzata alá megkeresés folytán egy maroknyi földet küldött a történelmi nevezetességű Zobor hegyből azon kívánsággal, hogy a messze szakadt magyar véreink szívébe a magyar földön nyugó szobor minél több erőt, lelkesedést és a testvéri együvé tartozásnak minél hathatósabb érzelmét oltsa. A muzeumok és könyvtárak országfelügyelősége felajánlotta az egykori Maticza Szilovecska könyvtárát és egyéb gyűjteményeit a vármegyei muzeumnak állami letétül. A letétemény anyagából kivételnek az igazításra és félreértések keletésére alkalmas tárgyak, melyek soráról az országfelügyelőség később fog határozni. A gyűjteménynek átvétele sürgős lévén, az országfelügyelőség megkereséséhez képest az alispán azt a helyszínén a vármegyei levéltárnok közbejöttje mellett átvette és a vármegyei muzeumba szállíttatta. A szállítási költséget a megkereső főfelügyelőség viselte. — Ez évi július hó 29-én Szokolcán tisztújító széklet tartott, mely alkalommal a város polgármesterévé Gernya László kir. tenácsos lett megválasztva. Megvizsgálta az alispán Érsekújvár és Szokolca városok, az érsekújvári, galgóczi, szokolcai, szenici, privigyei és nagytapolcsányi főszolgabírák ügy és pénzkezelesét. — Mely utóbbi pénzkezelés ellen érdemi kifogás fel nem merült, az alaki szempontból és az ügykezelést illetőleg felmerült nehézségeket ott, a hol ez szükségesnek mutatkozott, megtekintette. A törvényhatósági bizottság tagjai közül meghaltak: Fabricius Endre, gróf Huuaydy Imre val. belső titkos tanácsos, Revicky Armand, Zongor József. A vármegyei tisztikar, segéd- és kezelő személyzet és egyéb alkalmazottak körében következő változások történtek: **Kinevezettek:** Gyürky Ferenc és Kraszenoncs Gyula közigazg. gyakornokokká, Dr. Kubiss Ácost érsekújvári kórházi alorvossá, Doboly György nyitrai jár. írnokká, Ujsághy Imre nagytapolcsányi írnokká, Mészáros József zászabokréthi, Dudák Márton vágsellyei, Günther Dezső vágsellyei, Hussza Béla központi, Uskert Karoly privigyei, Csimo Nándor privigyei, Steffek Béla nyitrai, Mittag Izidor galgóczi, Mészáros Jenő vágujhelyi, Nürnbergger György nagytapolcsányi díjnokokká. **Előléptettek lettek:** Róti Olivér és Jelfi István II. oszt. írkokok I. oszt. írkokokká, Zbinyovszky Béla II. oszt. járási díjnokokká. **Athelyeztetett:** Öcsy Kálmán jár. díjnok Nyitra-Zsábokréthről a nyitrai járásba. **Lemondtak:** Sándor Pál közigazgatási gyakornok, Dudák Márton vágsellyei jár. díjnok, Tepliczky Béla központi II. oszt. díjnok. **Meghalt:** Paulus Ignác érsekújvári anyakönyvvezető, Érsekújvár város nyug. polgármestere. A földművelésügyi m. kir. miniszter Hencz Kálmán holicsi és Löwenstein Antal tardo-keddi községi jegyzőnek az országos gazdasági munkás és eseléd-segélypénztár ismertetése körül kifejtett tevékenységük elismerésül 50-50 korona jutalomdíjat adományozott.

Patika-ügy. Nálunk is felütötte hydráfét az ország-szerte hirhede vált patika-ügy, írjak lapunknak N.-Tapolcsányból és nálunk is kísért ugyanolyan alakban, mint sok más helyen, tudniillik a protekció és nepotizmus jegyében!

Nekünk van ugyan patikánk, de van am

egy olyan tapolcsányi származású patikus, a ki még egy patikát szeretne felállítani, természetesen azon esetre, ha azt neki engedélyeznék.

Ez a patikus folyamodott is tavaly 1901. évben patika-engedélyért egyenesen a Miniszterhez, de a Miniszter elutasította, kimondván, hogy nálunk egy második patika teljesen szükségtelen, és a már meglévőnek fennállását is veszélyeztetné.

Tavaly óta a helyzet ugyan nem változott, mert megvan még most is a zsábokréthi és a nagy-rippenyi patika is, és megvanak a nagy-bodoki, nagyapponyi, bajnai hazi s illetve kézi patikák is.

Hanem hát valami mégis megváltozott.

Letit azóta *uj főispán!*

Talán ez az a reményhorgony, melyre egy új patikafolyamodványt alapítani lehet. A tavaly elutasított, de most újra folyamodó patikus ugyanis sógora annak a polgármesternek, a ki viszont *sógora a főispánnak.*

Hát ha ez a nexus: *mutat casum!*?

Tapolcsányban feszült kíváncsisággal várja a közönség a kérdésnek a megyei közgyűlésen eldöntését. S meg kell vallanunk, a nagy többség bizik abban, hogy a főispán nem a rokonai kötelek és a sógorság anyagi érdekei szerint fogja az ügyet eldöntetni.

Nem is szabad róla feltennünk, hogy egy jogtalan s erőszakolt patika ügygyel akarná magát a Belügyminiszternél bemutatni.

Katonai hitoktatás. E tárgyhoz a következő sorokat vettük: Bees lapjának utolsó száma egy trencsényi hírt közöl, mely helyreigazításra szorul. Azt írja ugyanis valaki ott, hogy a 71-ik ezred parancsnoksága most hozta be a katonai exhortákat. Hát kerem én éveken át tartottam exhortákat a rekrutáknak, így pl. tavaly okt. nov. hónapokban is *négyszer*, ezenkívül a husvéti időszakban is gyónásuk előtt. Tehát szó sem lehet róla, hogy ez új dolog. A különbség csak az, hogy én a plebánia templomban tartottam, most meg a piaristák templomában tartották. *Misz Rezső.* — Előbbi levelünk írja lapunk egy trencsényi barátja, ki csak véletlenségből Trencsénybe járván, könnyen ujnak nézheté azt, ami ott nem új, de vidéki ember előtt ujnak látszik. Egyébként távol volt tőle minden célzatlanság. Szerk.

Uj bankók. Az osztrák-magyar bank által f. hó 20-án becsátattak forgalomba az új 100 koronás bankjegyek, a régi 100 forintos bankók pedig be fognak vonatni, azok fizeteskép és átváltás végett csak 1904. évi október hó 3-ig csakis az osztr.-magyar banknál lesznek beválthatók.

A zay-ugróci róm. kath. népiszkola legutóbbi időkig régebb szerkezetű, korhadás, ócska butorzattal volt ellátva, melyet az újabb kor követelményeinek megfelelőleg, újjal fölváltani óhajtott a helybeli iskolaszék. Mint-hogy az iskola teljesen vagyontalan, ő méltóságához, Bende Imre nyitrai püspök úrhoz fordult kérelmével, mint a ki felé egyházmegyéjének tömerdek sok iskolája néz. Kérő szavunk felénk irányítá segyelmés főpásztorunk bőven adakozó áldott jobbja, 300 koronát nyújtván át nekünk iskolánk kellő berendezésére. Ezen immár teljesen megfelelő esinos berendezés szép keretet nyert Zay Miklósné grófnő palotahölgy ő méltóságának áldozatkész bőkezűsége által, a ki nagy költséggel kijavította és új mezbe öltöztette az egész iskolaépületet. Hogy ezeket nyilvánosságra hozzuk, erre indit hálánk, melyet azon kíváncsisággal kifejezésre juttatni óhajtunk: miszerint méltóságaik azért, mert cselekedtek, hogy taníttathassék, nem csak az életben, hanem „nagyoknak neveztesse nek a mennyeknek országában” is. Az iskolaszék nevében Polónyi R. Antal, iskolaszéki elnök.

A nagytapolcsányi polgári iskola. A vallás és közoktatásügyi miniszter Nagy-Tapolcsány község előjáróságát az új állami polgári fiú és leányiskola építésének azonnal való megkezdésére utasította, egyuttal értesíti, hogy ezen iskolát 1903. évi szeptember havában megfogja nyitni.

Katonai fáklyásmenet Trencsényben. A trencsényi cs. és kir. 71-ik gyalogezred és 15-ik honvédezed f. hó 21-én impozáns fáklyásmenettel tisztelte meg Tisújvár Mihály 71-ik gyalogezred parancsnokát. A 31 évet szolgáló, 1898-ban ezredessé kinevezett, hadierem és 3. oszt. tiszti szolgálati jelvényvel kitüntetett ezredparancsnok kiváló s eredményes szolgálata elismerésül a harmadosztályú vaskorona-rendet kapta. Az itt állomásozó két ezred tisztjei, írja

lapunk egyik trencsényi barátja, és a legénység teljes számban esti 7 órakor zeneszóval indultak 500 lampion káprázatos fénye mellett a kitüntetett ezredparancsnok háza elé, hogy a legfelsőbb helyről jött kitüntetés alkalmából üdvözöljék. A tisztikar részéről több tagból álló küldöttség ment fel az ezredparancsnok lakására, hogy a tisztikar és a legénység érzelmeit kifejezze. Ez idő alatt a katonai zenekar több igen szép zenedarabot adott elő, melynek bevégeztévei a kitüntetett meghatóttan köszönte meg a nagy ovációt. Másnap, azaz 22-én, d. e. 9 órakor a 71. gyalogezred teljes díszben vonult ki a laktanya udvarára, hol Rukavina alezredes szép beszéddel üdvözölte az ezredparancsnokot s mellére tűzte a vaskorona-rendet. 1 órakor d. u. díszbeled volt a tisztai étkezdében, hol Rukavina alezredes a tisztikar nevében ékes szavakkal s éljenzéssel kísért beszéddel köszöntötte fel az ünnepeltet. Az ünnepelt jól eső örömmel köszönte meg tisztársainak kitüntető figyelmét s magát továbbra is bajtársi szeretetükbe ajánlotta. Ugyanezen napon este a polgári hatóságok fejei és a város intelligenciája jelen volt a kitüntetett tiszteletére a tisztiek által rendezett társas összejövetelen. Itt először is a katonazene hangversenyezett, majd pedig a fiatalok tánchoz látott, mely kiválólag kivirradtig tartott.

Az ujbórd áldozatai Gyuresik János komjáthi lakos és neje f. hó 11-én forrásban lévő új borral telt pincejökbe benyitottak, a kiömlő erős gáz által elszédítve összerogytak, mire rájuk akadtak már meg voltak halva.

Balesetek. A zsolnai állomáson Bugány Lajos nevű, perbetői illetőségű, vasuti munkás tolatás közben két waggon ütközői közé került, minek következtében mellkasa összezúzódott és szörnyet halt. — Bankeszin a vasuti átjárónál egy egyfogatu kocsi került a mozdony alá, a lovat a vonat darabokra tépte, a kocsis azonban idejekorán leugrott a kocsiról és így menekült a veszedelemtől.

Lelőtt vadászó. Erdődy grófnak vágmedencei erdejében alkalmazott Bábszky József nevű erdőőr a napokban Siska-Barancsák hirhelt vadászót az erdőben orzason érve lelőtte.

Megmérgezte magát. Michler Béláné szül. Buidik Franciska galgóczi lakost Kaposztaföldön lopás közben tetten érték, ki is e miatt szegyenében mérget ivott és meghalt.

Bezárt iskolák. Sempthéu a kanyaró járványos fellépte miatt az iskoláknak hatósági elzárása rendeltetett el.

Szőlőbirtokosok figyelmébe. Zobor hegyközség elnöksége értesíti a birtokosokat, hogy azok, a kik szenkeneget vagy szőlőkarokat közös megrendelés útján óhajtanak beszerezni, szükségleteiket legkésőbb f. évi december hó 1-éig Széchy Ferenc úrnál jelentsek be, továbbá tudomásul adja, hogy a Zobor-hegyen felállított hirdetési tablák használatáért esetenként egy korona fizetendő a hegybírónál, végre felhívja mindazokat, a kik hegyközségi járulékaikkal hátralekban vannak, azokat minél előbb fizessék be a városi pénztárba, mert azok ellenesetben végrehajtás útján fognának behajtatni.

Állatbetegülések. Kis-Baáb községben fellépett lépfene állatbetegülésről tett jelentés folytán a szükséges hatósági intézkedések megtétettek, a zárlat elrendeltetett.

Zárfeloldás. Állatbetegülés megszűntte nyilvánítása mellett az elrendelve volt zár a következő községekben oldatott fel: Nyitra-Kolcs és Jeskofalu ragadós száj és körömfájás, Nagy-Czétény és Vagujhely sertés vész, Nagy-Vendég h sertésorbáncz Dicske, Beéd, Tormos és Csehi községekben sertésvész.

A Nyitramegyei Gazdasági Egyesület felhívja a gazdák figyelmét a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének terményértékesítő osztályára és annak értékesítési feltételeit az alábbiakban ismerteti.

Minta szerint történő kiadások.

A szemes gabona- és vetőmag-terményeknek eladása legegyszerűbben minta szerint történik, mely célból hozzájuk a gabonaneműekből 2 kgros, a vető és fűmagvakból 1/2 kgros minta, külön pedig levelbeli értesítés küldendő be, melyben megjelölendő az eladó terménymennyisége és a feladó-állomás. A mintavétel a legnagyobb gondal történjék; a minta a teljesen egyformára összszekvevert és lehető legjobban megrostált garmadából veendő, hogy teljesen azonos legyen a később szállítandó terménnyel, mely körülményre

nézve az eladó fél a gabona szállítvány érkezési helyéig szavatol. Szemes gabonából mint legkevesebb mennyiséget 1 vasuti kocsiakománnyal, azaz 100 métermázsát, vetőmagvak és fűmagvakból azonban bármily mennyiséget elvállalnak eladás végett.

A súlyszámolás a feladóállomás hivatalos mérlegelése alapján történik.

Az elszállításához a vevő köteles bérmentve zsákokat, kötőzsineget, és fuvarleveleket küldeni; megérkezéskor esetleg felmerülhet zsákhány még az átvételkor a vasutnál megreklamálendő.

A zsákok megérkezése után 8 nap alatt az elszállításnak meg kell történnie, de csakis az általuk beküldendő fuvarlevelekkel. A mennyiben az eladó rendelkezésük ellenére járna el, az esetben, a tévedésért felelni tartozik és annak következményei egyedül őt terhelik. A feladóvevények vagy fuvarlevel-másodlatok az elszállítás után azonnal beküldendő hozzájuk, az érkezett zsákok, juvarlevellel együtt, melyeknek vétele után az eladott termények vételárának $\frac{3}{4}$ -ed részét azonnal lefizetik, illetőleg az eladó költségére postán megküldik, a maradékösszeget pedig akkor fizetik, ha a szállítvány rendeltetési helyére érkezett és minőségileg rendben találtatott.

Szívesen szolgálnak sürgőnyi ajánlatokkal és sem ezért, sem a levelezésért külön költséget nem számítanak.

A minta szerint bizományképen teljesített eladásoknál a befolyt eladási értékből a következőket fognak levonni:

a) a métermázsánként 2 fillért kitevő mérlegdíjat;

b) a közvetítési díjat és pedig gabonaneműeknél 1 kocsiakománnyal után métermázsánként 12 fillért; több kocsiakománnyal egy tételben való eladásánál azonban métermázsánként csak 10 fillért, vetőmag-, here- és fűmagfélék után pedig az eladási érték egy $\frac{1}{6}$ -át.

II. Budapestre felküldött termények eladása.

Oly helyekről, melyekről a szemes terményeknek a budapesti piacon történő értékesítése a legelőnyösebb, az eladandó gabonáknak idevaló felküldését tartják legcélszerűbbnek. Ez esetben zsákokat, zsákmadzagot, és fuvarleveleket ők bocsájtanak az eladó rendelkezésére és az árukat a felerkezési vagy az azt követő napon fogják a lehető legmagasabb napi áron eladni. Az átadás megtörténte után a vételárat kifizetik, illetőleg postán az eladó költségére beküldik.

Ily megbízásoknál nem feltétlenül szükséges mintának előzetes beküldése, csak levelbeli értesítés az áru elszállításáról, a feladó vevény, illetőleg a fuvarlevel-másodlatok és zsákfuarlevel beküldése mellett. A fuvarleveleken a küldő neve világosan megjelölendő.

A felküldendő gabona jól összekeverendő és megrostálendő, minthogy az eladás a vasuti kocsiiban fekvő zsákokból vett minta szerint történik és így szükséges, hogy a kocsiiba berakott gabonanemű teljesen egyenlő minőségű legyen; ha néhány zsák eltérő minőségű és mégis akadna, úgy azok megkülönböztető jellel látandók el, a miről nekik a levelbeli értesítésben említés teendő.

A zsákok kikölesondzéseért hetenként és darabonként 2 fillér kölesondíjat számítanak. A zsákok szállítási díját az eladó fél tartozik viselni.

A súlyszámolás a budapesti mérlegelés alapján történik.

A felküldött gabonaneműek befolyt eladási értékből tehát a következő tetteleket fogják levonni:

a) a vasuti illetéket, mérlegdíjat és kövezetvámot;

b) az átadási költséget métermázsánként 8 fillért;

c) a zsák kölesondíjat, mint fent;

d) a közvetítési díjat és pedig egy kocsiakománnyal után 12 fillért métermázsánként, több kocsiakománnyal egy tételben való eladásánál azonban csak 10 fillért, vetőmagvak, here- és fűmag felék után pedig az eladási érték egy $\frac{1}{6}$ -át; ezenfelül buza eladásánál még;

e) a váltó-kamatot s a váltóbélyeget, mint-hogy a buza eladása a budapesti piacon csak 3 hó múlva fizetendő váltó alapján történik; hajlandók a vevő malom-váltóit az Osztrák Magyar Bank mindenkorai váltó kamatában felül $\frac{1}{4}$ $\frac{0}{100}$ -al leszámolni.

III. Beraktározás.

Budapesti raktáraikban kívánatra elfogadnak gabona- és fűmag-terményeket raktározás és tisztítás végett; ezekre nézve levelbeli felhívásokra szívesen szolgálnak bővebb felvilágosításokkal.

CSARNOK.

Adatok a nyitra-városi plebániák történetéhez.

Irta: Vagner József.

(Folytatás.)

1723-ik évi május 23-án, Szent Háromság vasárnapján Szörényi László, dulmi püspök és örkanonok a székesegyházban feltételeken (sub conditione), megkeresztelt egy körülbelül 10 éves tatárfiút, kit gróf Erdődy László püspök, lengyelországi követségéből visszatérve, magával hozott és a piaristák gimnáziumában taníttatott, a kit a trinitariusok a tatárok kezéből kiváltottak. A fiu a keresztségben László, Ádám, Pál és Tádé neveket nyerte, keresztatyja pedig Nozdroviczky István kanonok és székesegyházi főesperes volt.¹ — Nem állítom ugyan, de lehetséges, hogy e fiu ama gyermekek sorából való volt, kiket 1720-ik évben Endre trinitarius atya Kázán városában, számszerint 94 mindkét nemű és többnyire öt-hat éves gyermeket, vásárolt, kiket az 1718-ik évi török háború alatt Erdélyben s a közel eső Szatmár, Ugocsa és Máramaros megyékben raboltak el a tatárok.²

A pestis Nyitrán 1710- és 1739-ik évben.

A 18-ik század szomorúan köszöntött be Nyitrán. Alig hozták helyre lakosai a törökök és Thököly Imre seregei által okozott károkat, már újra harci zaj zavarta meg őket. Rákóczy Ferenc portyázó csapatai már 1703-ik évi szeptemberben jelentek meg Nyitra vidékén s ugyanazon hó 25-én, felgyújtván Párutcait, a város alá érkeztek. Ez idő óta folytonos rettegésben éltek polgárai, kik öt éven át baráttól és ellenségtől egyaránt zaklatva, önkénytelen szemtanúi voltak a vár kétszeri ostromának és elfoglalásának: 1704-ik évi augusztus 24-én gróf Beresényi Miklós, és az 1708-ik év ugyanazon napján a császár hadai által.³ S midőn végre a háború vészterhes fellegei Nyitrától elvonultak, egy még veszedelmesebb ellenség, a pestis jelentkezett 1710-ik évben, mely rövid idő alatt csak a város területén 400 embert ragadott el. Az öldöklő vésznek a kegyes tanítórendiek egy érdemes tagja is P. Dubravka Athanáz esett áldozatul, midőn a betegeket és haldoklókat lángoló buzgósággal gondozta. Az akkori városi plebánost Bárdy Gáspárt, hábar lelkipásztori kötelmeit híven teljesítette, a ragályos kór érintetlenül hagyta.

Az 1710-ik évi vész csak halvány előképe volt ama kegyetlen pusztításnak, melyet 29 évvel később a halál angyala Nyitrán végbevitt. Az öldöklő betegséget a török háborúba menő katonák hurcolták be. Azon utcákban, melyekben tömegesen elszállásolva voltak, a lakók egymás után megmetyéztettek. Kezdetben ugyan míg a betegség csirái nem voltak eléggé kifejlődve és nem is mindig ragályosak, a lakosság a naponkinti haláleseteket rossz fajta láznaknak, meghűléseknek és kelevényeknek tulajdonította. Megtörtént azonban, hogy egy elhalt ember köpönyegét egy másik ajándékba kapta, és úgy ez, mint más három ember, ki ugyan azon házában lakott, megmetyéztetett és meghalt.⁴

A felső városba, egy más forrás szerint, ápril hóban gróf Forgách Ferenc komornokja hozta be a vészt, ki a ferencrendiek zárdájától a harmadik házában lakott és hazajötté után rögtön meghalt. A város május 28-án minden külső közlekedéstől elzárattott; Isten haragjának kiengesztelésére pedig Nozdroviczky István püspöki helynök május 29-én az oltári szentséggel és szt. András és Benedek vértanuk ereklyéivel, melyeket a piaristák vittek, a város összes utcáin körmenetet tartott.⁵ Midőn e rettenetes betegség napról napra nagyobb tért foglalt, Nozdroviczky megszánván a nyitrai hívők siralmas helyzetét és meggyőződve, hogy a betegek lelki gondozásában egyedül álló Szabó István plebános minden buz-

gósága és áldozatkészsége mellett sem képes valamennyit az egyház vigaszában és szentségeiben részesíteni, azonnal a Nyitrán lakó szerzetesrendek főnökeihez fordult, és tőlök segédpapokat kért. És csakugyan először a ferencrendiek részéről P. Kubinák Cirjek lett kíséretül kirendelve, ki működését május 22-én kezdte meg, de már a következő hónap közepén megbetegedve csak hosszú szenvedés után, Isten kegyelméből menekült a halál torkából. Kevésbé szerencsés volt kegyes tanítórendi társa P. Lányi Ciprián újmisé, ki május 28-ától kezdve a betegeket fáradhatatlanul látogatván, maga is megmetyéztetett és július 2-án mint az apostoli buzgóság és önfeláldozás hőse hullott el. Helyette a kegyes tanítórend-kormányja egy edzett bajnokot küldött, Tarnóczy Jeromos személyében, ki már a szegedi kórházban mint a betegek lelki atyja fáradozott; ez lankadatlan buzgalommal segítette a plebánost a betegek és haldoklók látogatásában s az isteni Gondviselés mindakettőt minden bajtól megóvta. Utóbbi adatokat Nozdroviczky István sajátkezűleg írt leveléből közlöm, melyben a pozsonyi kir. kamarai Tanácstól a fent említett három szerzetes utazási és egyéb költségeit összesen 186 ft 60 fillérrel kiutalványoztatni kéri.⁶

A futólag vázolt gyászos kép kiegészítésül itt adom az 1739-ik év ápril 1-től december 31-ikeig elhunytak számszerinti kimutatását:

Nyitrán ápril hóban	51
" május	162
" június	166
" július	177
" auguszt.	185
" szeptemb.	167
" október	87
" november	20
" december	10
	1027
Párutcaán ugyanazon idő alatt elhalt	215
Tormoson	73
Darázson	9
Gerencsere	3
Molnoson	3
Könyökön	1
Kajszán	—
	304

Összesen a városi plebánia területén 9 hónap alatt meghalt ⁷ 1331

E kimutatásból látható: hogy a mirigvész csak Nyitrán, Párutcaán és Tormoson dühöngött, míg a többi fiók-helységek járványmentesek voltak, s miután Nyitra városnak ez időtájt 3118, Párutcaának 630, Tormosnak 334 kathol. lakosa volt,⁸ kiderül, hogy a fekete halál minden negyedik embert ragadott el.

A megsértett isteni Főlség megkerülésére s a borzasztó vész emlékeül Nyitra városi katolikusai fogadalommal kötelezték magokat: hogy a szent András és Benedek vértanuk ünnepét megelőző napon jövöre böjtöt tartanak; a Bold. Szűz Mária tiszteletére pedig a városház előtti téren szobrot emeltek ily felirattal:

EX Voto hanC CIVItas strVXIt NItRa ae-DeM. = 1740.

E szobor a tér rendezése alkalmával eltávolítottván, Roskoványi Ágoston püspök azon helyen, hol előbb sz. Jakab templomának tornya állott, Brandl Antal pozsonyi szobrász által egy új, művészi kivitelű szobrot állíttatott, melynek homlokzatán e felirat olvasható:

PrIstIno. antIqVo. honorI. sIne. Labe. ConCep-tae. VlrGInIs. DeIparae. Marlae.

InsIgnIs. Regul. HVngariae. Patronae. VoVIt. ereXIIt.

AVGvstInVs. RoskoVányI. PraesVL. NItRlensIs (1881.)

(Folyt. köv.)

¹ Series functionum Eppalium in Cathedr. Eccl. Nitr. ab. a. 1713. az egyházmegyei levéltárban.

2 Lányi Károly, Magyar Katolikus Klerus érdemeinek emléke II. 153. l.

3 A Rákóczy-korban és azon túl 1739-ik évig Nyitra lefolyt események érdekes rajzát tartalmazzák az akkori piaristák feljegyzései, melyeket Horvát Sándor, címz. főigazgató és fogymn. igazgató „Adatok Nyitravármegye és város monografiájához. Nyitra. 1896 című munkájában közöl.

4 Horvát S. id. h. 49 l.

5 P. Odoricus Balázsovics, id. h. 74. l.

6 Nyitr. egyházm. levtr. fasc. 484. n. 29.

7 E szám-adatokat az alsó-városi plebánia halott. anyakönyv 2-ik kötetéből vettem.

8 Visitatio ADiaconalis. Ad. Györy, mely tényleg 1732-ik évben tartott, de gr. Erdődy László püspök jóváhagyó záradéka 1735-ik január 7-én kelt.

A kolerának többszöri pusztításait Nyitra város területén lásd Dr Nagy József jeles szakmunkájában: A cholera Nyitravármegyében 1831—1873. Nyitra 1874.

Alapított 1869-ben.

NYITRAI NÉPBANK

mint részvénytársaság

elfogad betéteket a legutányosabb feltételek mellett, leszámítva váltókat, betéti könyvecskéket; kölcsönöket ad ingatlanokra a legkisebb kamatláb és szabott ügyvédi díjak mellett amortizációra különböző tervekben;

előleget ad arany- és ezüstneműekre, sorsjegyek, részvények- és másnemű értékpapírokra; elad és vesz mindennemű értékpapírt napi árforlyamban;

felvilágosítással szolgál és mindennemű megbízást teljesít: bank-, pénz- és biztosítási ügyekről.

Az igazgatóság.

Szekhaza Varoshazter 3. sz.

Hirdetések

jutányos áron felvételnek

NYITRAMEGYEI SZEMLE

— kiadóhivatalában —

Nyitra, Papnevelde-u.

Nyitrai Népbank zálogkölcsön-osztálya.

Zálog-árverés

1902. november hó 11-én.

Mindazon ékszerek és zálogtárgyak, melyek 1902-ik évi június hó végeig ki nem váltattak vagy át nem irattak,

f. évi november hó 11-én

a Nyitrai Népbank termében délután 2—4

óraig tartandó nyilvános árverésen eladatni fognak.

Fizetési halasztások csak 10% lefizetése mellett történhetnek.

Hogy az árverés napján minden zavarnak eleje vétessék, megjegyzendő, hogy azon zálogtárgyakat, melyeknek határideje már lejárt és az árverezésre kiszemeltetett, sem kiváltani, sem átírni nem lehet.

Nyitra, 1902. október 10.

Az igazgatóság.

Allein echter Balsam
aus der Schatzkammer der
A. Thierry in Pregrada
bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Egyedül valódi angol

Thierry A. gyógyszerész BALZSAMA.

Egységügyi hatóság által megvizsgálva és ajánlva. — Az üvegek felszerelése a keres. törvény mintavédelme alatt áll. — E balsam belsőleg és külsőleg használható. Ez 1. Utolérhető hatású gyógyszer a tüdőnek, a mellnek minden kóros állapotában, enyhíti a hurutot, csillapítja a váladékot, véget vett a fájdalmas köhögésnek s kigyógyítja a legrosszabb bajokat. 2. Kitűnő hatása van a torokgyulladás, rekedtség és a többi torokbajoknál. 3. Alaposan elűzi a lázakat. 4. Meglehetően gyógyítja a gyomor s a bélbetegségeket és szaggatást a testben. 5. Szelíden mozditja elő a székélést s a vér tisztulását, megtisztítja a veséket, megszabadul a bu-komorságtól s a hypochondriától, javítja az étvágyat s az emésztést. 6. Nagyszerű szolgálatokat tesz fogfájáskor, odvasfogaknál és szájröthadások s általában minden fog- és szájbajoknál, megszünteti a felbőgést, a szájnak s a gyomornak büzt. 7. Külsőleg csodálatos gyógyhatással bír a sebekre, új és régi forradásokra, orbánc, kiütés, varrak, megfagyott s megégett tagokra, rüh, fekély s bőrduzzadás és repedés stb. esetében, megszünteti a fejfájást, zúgást, szaggatást, köszvényt, fülfájdalmat stb. Ügyeljünk mindig pontosan az itt látható zöld apáca védjegyre. Hamisítástól legjobban megóv az, ha közvetlenül tőlem, gyáramból rendelnek eredeti szab. cartonokban. Ausztria s Magyarország minden postaállomásra bérmentve 12 kis vagy 6 dupla üveg 4 K. Bosznia és Herzegovina részére 4-60 K. Kevesebb nem küldetik széjjel. Székküldés előrefizetés v. előleg beküldése mellett.

Miért szenved ön? Holott mindenféle és fajta, még oly régi sebre biztos gyógyulást talál és majdnem mindig elkerüli a fájdalmas és veszélyes operálást, valamint amputálást

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi Czentifolia-kenőcs

használatánál rendkívül jó hatású a sebek gyógyulásánál, valamint a fájdalmak enyhítésénél utolérhetően. A valódi czentifolium kenőcs alkalmazható a gyermekágyasok rossz természetű mellbajainál, szoptatók mell keményedése, a tej elapadásánál, az orbáncnak eseteiben, továbbá mindenféle régi sérvek, láb- és csontnyílások, sebek, folyások, dagadt lábak és csontrepedések, vágás, szúrás, lóv és ütés által előidézett sebeknél; az idegen testek, pl. üveg, szálka, homok, tövis, serét stb. eltávolításánál, mindenféle dagaszt, kinövés, képződmény, karbunkulus és ráknál, végre pokolvar, körömféreg, körömgüles, a lábak járásközben történt kisebesülése, fagy- és égés okozta sebek, a betegek és gyermekek fekvés általi kisebesülése, torokdagaszt, meggyült vér, fülzúgás stb. stb. eseteiben. — A szállítás kizárólag az összeg előre eredeti bizonyítvány rendelkezésre áll. Arra körek mindenkit, hogy szállítási díjjal együtt 3 K 50 fillér. Számos eredeti bizonyítvány rendelkezésre áll. Arra körek mindenkit, hogy óvakodjék a hatáskülső hamisítások vévesétől s arra ügyeljen, hogy a tégelybe ha van-e az apáca védjegyem és cégem: Thierry (Adolf) Limited gyógytára az „Örangyalhoz“ Pregradában, égetve.

Ezen gyógyhatásukban felülmúlhatlan két szer nemcsak a romlásnak nincs kitéve, sőt ellenkezőleg, minél régebb, annál értékesebb és hathatósabb, nem art sem a fagy, sem a forróság, tehát minden évszakban használható. Majdnem minden esetben segítenek és eredményre járnak. Legalább az orvos érkezőig, természetesen nem szabad hamisítványokat vagy hasonló feldicsért érték és hatáskülső ügynövezett pótszerket venni, melyekért a pénz haszontalanul dobják ki, hanem mindig ezen rég kipróbált olcsó és megbízható, emellett teljesen ártalmatlan világhírű szereket kell használni, melyeknek minden családban az eshetőségekre készenlétben kellene lenni. Hol olyant nem kapunk, mely a valódiság minden jelét magán viseli, rendeljük meg egyszerűen direkt és címezük:

Thierry (Adolf) Limited „Örangyal-gyógytár“ Pregrada
(Rohitsch-Sauerbrunn mellett.)

Közp. raktár Budapesten TÖRÖK J. — Zágrábban MITTELBACH S. — Bécsben BRADY L. gyógytárakban.
(29—52)

SZUPERFOSZFÁTOT,

Stassfurti kaintot

szavatolt 12.4% tiszta káli = 23—24% kén-savas káli tartalommal,

Stassfurti kálitrágyasót

szavatolt 40% tiszta káli = 74—76% kén-savas káli tartalommal,

Kovasavas kálit

(dohánytrágyázásra), továbbá

mindennemű egyéb műtrágyaféléket, azonkívül

Rézgálicot (98—99%)

elismert kitűnő minőségben legolcsóbban szállít a

„HUNGÁRIA“ műtrágya, kén-sav és vegyi ipar részvénytársaság

Budapest, V. Fürdő-utca 8.

1000.000

KORONA
ESETLEG A LEGNAGYOBB NYEREMÉNY!!

JEGYZÉKE AZ
55,000 nyereménynek.

Legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben:

1.000.000 korona.

Az összes nyeremények 5 hónap alatt kisorsoltatnak és készpénzben fizetendők.		Korona
1 jutalom	600000	
1 nyer. á	400000	
1 " "	200000	
2 " "	100000	
1 " "	90000	
2 " "	80000	
1 " "	70000	
2 " "	60000	
1 " "	50000	
1 " "	40000	
3 " "	30000	
3 " "	25000	
3 " "	20000	
3 " "	15000	
36 " "	10000	
67 " "	5000	
3 " "	3000	
437 " "	2000	
303 " "	1000	
1525 " "	500	
140 " "	300	
34450 " "	200	
4650 " "	170	
4650 " "	130	
100 " "	100	
4350 " "	80	
3350 " "	40	
55,000 nyer. és jut. kor. összegben	14.459,000	

Kiváló szerencse

TÖRÖK-nél.

Nagyon sokan szerencsések lettek általunk.

Kilencz millió koronánál többet nyertek nálunk nagyrabecsült vevőink.

Az egész világ legesélydúsabb sorsjátéka a mi m. kir. szab. osztálysorsjátékunk, mely nemsókára újból kezdetet vesz.

110,000 sorsjegy **55,000**

pénznyereménygel sorsoltatik ki, tehát az összes sorsjegyek fele nyer a mellékelt sorsolási jegyzék kimutatása szerint.

5 hónap alatt összesen **Tizenöt millió 459.000** koronát, egy hatalmas összeget sorsolnak ki. Az egész vállalat állami felügyelet alatt áll.

Az I-ső osztály eredeti sorsjegyeinek tervszerű betétei a következők:

egy nyolcad ($\frac{1}{8}$)	frt	—,75	vagyis	1,50	korona
egy negyed ($\frac{1}{4}$)	"	1,50	"	3,—	"
egy fél ($\frac{1}{2}$)	"	3,—	"	6,—	"
egy egész ($\frac{1}{1}$)	"	6,—	"	12,—	"

A sorsjegyeket **utánvétellel** vagy a **pénz beküldése** ellenében küldjük szét. Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket kérünk azonnal, de legkésőbb

f. é. november hó 2-ig

bizalommal hozzánk küldeni.

Török A. és Tsa.

bankháza Budapest.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

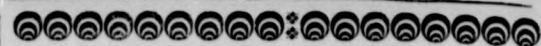
Főirodánk osztálysorsjáték osztályai: **Főüzlet: VI., Teréz-körút 46a. Fiókok: 1. Váci-körút 4. 2. Múzeum-körút II. 3. Erzsébet-körút 54.**

Rendelőlevel levágandó. TÖRÖK A. és TÁRSA bankháza Budapest.

Kérek részemre _____ I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervszettel együtt küldeni.

Az összeget _____ kor. összegben utánvételezni kérem — postautalvánnyal küldöm — mellékelem bankjegyekben (bélyegekből). — A nem tetsző törleendő!

Pontos cím: _____

Dr. Högyes-féle hygienikus asbest betét talpak.

Szabadalom az egész világon.

Nincs többé lábfájás!

Aki cipőit a dr. Högyes-féle imprágnált asbest betét-talppal ellátja, annak nincs többé tyukszeme és elmúlik a lábizzadás. Megvédi a lábat hideg ellen stb. stb.

Az általam készített cipők kívánatra asbest-talppal láttatnak el. Az asbest-talpak, mint e gyártmány egyedüli elárúsítójánál, eskis nálam kaphatók Nyitrán.

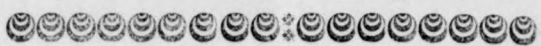
Ajánlok egy próbát az asbest-talppal, illetőleg egy pár cipőt nálam ilyenell ellátva.

Kiváló tisztelettel

Sulgan András

cipő-üzlete

Nyitrán, Vármegye-utca 10.

„Védjegy.”

A római, ostendei, londoni és párisi kiállításokon aranyéremmel, díszkeresztel és díszoklevéllel kitüntetve.

FERENCZ

pálinka (sósorszesz)

Vértess gyógyszerész féle

használatban a leghatásosabb. — Feltétlen tisztasága következtében úgy külső, mint belső használatra mindenképp legjobban alkalmas, különösen is a most annyira kedvelt gyúrómódszerre (masszage). Kötőnő sikerrel használják *köszvény, csúsz, meghűlések ellen, bennudások, ficamoknál, gyulladás és kelésnél, továbbá a fejbőr erősítésére, valamint a száj tisztítására; belsőleg gyomor-göres, rosszullét, fejfájás stb. ellen. Katonáknak, vadászoknak, turistáknak, levél-*

hordóknak s általában sokat gyaloglóknak nélkülözhetetlen. **Valódi** csak a mellékelt **védjeggyel**. — Egy üveg 30 fillér, 1 és 2 korona. Kapható: *gyógyszertárakban, drogueriákban, fűszerkereskedésekben.* — Nyitrán: *Csernyák R. és Einszinger József és társa* uraknál, általában ott hol plakátok a fenti védjeggyel láthatók, valamint közvetlen: 42—50

Vértess L. Sas-gyógyszertárában, Lugoson.

Jó és olcsó órák
3 évi írásban kiállított jótállással küld magánosok részére

Konrad János
órágyár és aranyeműek kivitelei háza
Brix-ben (Csehország)

Jó nickel-remontoir-óra 3 frt 75 kr
Valódi ezüst-rem.-óra 5 frt 80 kr
Valódi ezüst lánc 1 frt 20 kr
Nickel óbrészto óra 1 frt 95 kr

Cégem a császári és kir. sással van kitüntetve, több kiállításon arany és ezüst érmekkel lön kitüntetve és ezekre menő elismerő levelekkel rendelkezik. (27—53)

Képes árjegyzéket bérmentve küldök ingyen.

FELTÜNŐ UJDONSÁG!

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mászt nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.

Huszár István könyvnyomdája Nyitrán.